

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLICIJOS RĖMĖJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-800 7, 11
IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-152**

2025 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2025 m. kovo 26 d. sprendimo Nr. SV-S-123 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 5 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos policijos rėmėjų įstatymo Nr. VIII-800 7, 11 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-152 (toliau – Įstatymo projektas), tačiau pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui jį tobulinti, atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad siekiama, jog policijos rėmėjams suteiktos analogiškos (kaip ir Lietuvos šaulių sąjungos nariams) kompensacijų sveikatos sutrikdymo atvejais mokėjimo sąlygos ne tik padidintų šių savanorių motyvaciją, bet ir užtikrintų vienodas sąlygas visiems piliečiams, kurie prisideda prie šalies saugumo ir tvarkos.

Įstatymo projektu siūloma diferencijuoti kompensacijas, mokamas policijos rėmėjui, kuris buvo sužalotas, susižalojo ar kurio sveikatos sutrikdymas yra susijęs su jo funkcijų, susijusių su didesniu pavojumi ar didesne rizika policijos rėmėjo gyvybei ar sveikatai, atlikimu, analogiškai kompensacijoms, kurios mokamos vidaus tarnybos sistemos pareigūnams (toliau – pareigūnai), įskaitant ir policijos pareigūnus, pagal Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto 60 straipsnio 3 dalį. Taip pat pagal Įstatymo projektą siūloma nustatyti, kad policijos rėmėjų sveikatos sutrikdymo mastą Vyriausybės nustatyta tvarka nustato Centrinė medicinos ekspertizės komisija, vadovaudamasi Vyriausybės tvirtinamu vidaus tarnybos sistemos pareigūnų ir kursantų sunkių, apysunkių ir lengvų sužeidimų, traumų ir kitų sveikatos sutrikdymų sąrašu.

Pritarus Įstatymo projektu siūlomam įtvirtinti teisiniam reguliavimui, Centrinėje medicinos ekspertizės komisijoje nustačius policijos rėmėjui lengvą sveikatos sutrikdymą, jam būtų mokama didesnė kompensacija nei pareigūnams: Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos policijos rėmėjų įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 6 punkte siūloma lengvo sveikatos sutrikdymo atveju policijos rėmėjams nustatyti fiksuotą 9,31 Vyriausybės nustatytos minimaliosios mėnesinės algos dydžio kompensaciją (2025 m. Vyriausybės patvirtintas minimalios mėnesinės algos dydis – 1038 Eur), tuo tarpu pagal Vidaus tarnybos statuto 60 straipsnio 3 dalies 7 punkto nuostatas pareigūnams lengvo sveikatos sutrikdymo atveju kompensacijos diferencijuojamos nuo 0,78 iki 9,31 mėnesio jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio. Centrinei medicinos ekspertizės komisijai nustačius vienodą lengvą sveikatos sutrikdymą, asmenys, užtikrinantys viešąjį saugumą, gautų skirtingas kompensacijas, todėl būtų pažeistas lygiateisiškumo principas. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2015 m. gegužės 14 d. nutarime Nr. KT15-N9/2015 „Dėl Lietuvos Respublikos socialinių išmokų perskaičiavimo ir mokėjimo laikinojo įstatymo 15 straipsnio pakeitimo įstatymų, priimtų 2011 m. gruodžio 20 d. ir 2012 m. gruodžio 20 d., atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ nurodė, kad „konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra

grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas. Vertinant, ar pagrįstai yra nustatytas skirtingas reguliavimas, būtina atsižvelgti į konkrečias teisinės aplinkybes; pirmiausia turi būti įvertinti asmenų ir objektų, kuriems taikomas skirtingas teisinis reguliavimas, teisinės padėties skirtumai (*inter alia* 2010 m. birželio 29 d., 2012 m. vasario 6 d., 2013 m. vasario 22 d., 2015 m. vasario 6 d. nutarimai).“

Remiantis pirmiau nurodytais argumentais, siūlytina tikslinti Įstatymo projektą bei nustatyti policijos rėmėjams diferencijuotą kompensacijos mokėjimą lengvo sveikatos sutrikdymo atveju, kaip ir pareigūnams.

2. Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo Policijos rėmėjų įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje siūlytina atsisakyti perteklinio žodžio „kitaip“, nes neaišku, kaip *kitaip* policijos rėmėjo sveikata buvo sutrikdyta, kadangi toliau nurodoma sąlyga, kad policijos rėmėjo sveikata buvo „sutrikdyta atliekant policijos rėmėjo funkcijas *kitais*, negu nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, atvejais“.

3. Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo Policijos rėmėjų įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 6 punkte siūloma lengvo sveikatos sutrikdymo atveju policijos rėmėjams nustatyti fiksuotą 4,66 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytos minimaliosios mėnesinės algos dydžio kompensaciją. Ši kompensacija būtų mokama policijos rėmėjui, kuris buvo sužalotas, susižalojo ar jo sveikata buvo kitaip sutrikdyta atliekant policijos rėmėjo funkcijas kitais, negu nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, atvejais.

Pitarus šiam siūlymui, tokio paties lengvo sveikatos sutrikdymo atveju policijos įstaigoje tarnaujančiam pareigūnui tam tikrais atvejais būtų mokamos mažesnės kompensacijos nei policijos rėmėjui, kadangi pagal Vidaus tarnybos statuto 60 straipsnio 3 dalies 7 punkto nuostatas pareigūnui lengvo sveikatos sutrikdymo atveju kompensacijos diferencijuojamos nuo 0,78 iki 9,31 mėnesio jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio. Siekiant užtikrinti policijos rėmėjų ir policijos pareigūnų lygiateisiškumą, siūlytina tikslinti Įstatymo projektą bei nustatyti policijos rėmėjams tokio paties dydžio arba ne didesnės kompensacijos mokėjimą lengvo sveikatos sutrikdymo atveju kaip ir pareigūnams.

Be to, keičiamo Policijos rėmėjų įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodyti „kiti“ atvejai apimtų ir sveikatos sutrikdymus, atsiradusius dėl nelaimingų atsitikimų atliekant policijos rėmėjo funkcijas. Pitarus Įstatymo projektui, pareigūnui nelaimingo atsitikimo tarnyboje atveju būtų mokama mažesnė vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija nei policijos rėmėjui, kadangi pagal Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalį, jeigu nukentėjusysis dėl draudžiamojo įvykio terminuotai netenka iki 20 procentų dalyvumo, jam išmokama netekto dalyvumo vienkartinė kompensacija, kurios dydis yra 7,76 procento jo 24 mėnesių kompensuojamojo uždarbio, taikomo vienkartinei kompensacijai apskaičiuoti, o to paties straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad, jeigu nukentėjusysis dėl draudžiamojo įvykio terminuotai netenka daugiau kaip 20, bet mažiau kaip 30 procentų dalyvumo, jam išmokama netekto dalyvumo vienkartinė kompensacija, kurios dydis yra 15,52 procento jo 24 mėnesių kompensuojamojo uždarbio, taikomo vienkartinei kompensacijai apskaičiuoti.

Skaiciuojant pagal Vidaus tarnybos statuto priede nustatytą mažiausią pareigūno pareiginės algos koeficientą 0,65 (pareiginė alga neatskaičius mokesčių – 1160,51 Eur), pareigūnui netekus iki 20 procentų dalyvumo, jam išmokama vienkartinė netekto dalyvumo kompensacija būtų 2 161,33 Eur, o netekus nuo 20 iki 30 procentų dalyvumo – 4322,66 Eur, t. y. sveikatos sutrikdymo dėl nelaimingo atsitikimo tarnyboje atveju policijos pareigūnui mokama kompensacija būtų mažesnė negu Įstatymo projektu siūloma nustatyti policijos rėmėjui.

Siekiant, kad policijos pareigūnams mokama kompensacija nebūtų mažesnė už policijos rėmėjui nustatytą kompensacijos dydį, siūlytina Įstatymo projekte nustatyti tokį kompensacijos policijos rėmėjui dydį, kuris ne tik tinkamai kompensuotų asmeniui už sveikatos sutrikdymą dėl kitų priežasčių nei vykdant funkcijas, susijusias su didesniu pavojumi ar didesne rizika policijos rėmėjo gyvybei ar sveikatai, bet ir būtų ne didesnis nei pareigūno vienkartinės netekto dalyvumo kompensacijos dydis, nes kitu atveju būtų pažeistas asmenų lygiateisiškumo principas.

4. Įstatymo projekte siūloma diferencijuoti kompensacijų dydžius policijos rėmėjams dėl jų sužalojimo atsižvelgiant į tai, ar policijos rėmėjas buvo sužalotas, susižalojo ar sveikata buvo sutrikdyta jam atliekant policijos rėmėjo funkcijas, susijusias su didesniu pavojumi ar didesne rizika policijos rėmėjo gyvybei ar sveikatai, arba jo sužalojimas, susižalojimas sveikatos sutrikdymas yra susiję su policijos rėmėjo funkcijų, susijusių su didesniu pavojumi ar didesne rizika policijos rėmėjo gyvybei ar sveikatai, atlikimu, ar policijos rėmėjo sveikata buvo sutrikdyta atliekant policijos rėmėjo funkcijas kitais atvejais. Tačiau Įstatymo projekte nėra nustatoma, kaip bus įvertinta arba tirama, ar policijos rėmėjo funkcijos buvo susijusios su didesniu pavojumi ar didesne rizika policijos rėmėjo gyvybei ar sveikatai. Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo Policijos rėmėjų įstatymo 11 straipsnio 6 dalyje siūloma nustatyti, kad „šiam straipsnyje nustatytų kompensacijų mokėjimo policijos rėmėjams tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija“. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, Įstatymo projekte tikslinga reglamentuoti ne tik kompensacijų mokėjimo tvarką, bet ir papildyti Įstatymo projektą nuostatomis, kokia tvarka bus vertinamas policijos rėmėjo sveikatos sutrikimo priežastinis ryšys su policijos rėmėjo funkcijų atlikimu, taip pat įvertinama, ar policijos rėmėjo funkcijos buvo susijusios su didesniu pavojumi ar didesne rizika policijos rėmėjo gyvybei ar sveikatai.

Pagal Policijos rėmėjų įstatymo 3 straipsnio 1 dalį policijos rėmėjų veikla organizuojama vadovaujantis Policijos rėmėjų įstatymu ir policijos generalinio komisaro patvirtintais Lietuvos Respublikos policijos rėmėjų nuostatais. Atsižvelgiant į teisinio reguliavimo subsidiarumo principą, siūlytina nustatyti, kad pirmiau nurodytas tvarkas tvirtintų policijos generalinis komisaras.

5. Pagal Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo 36 straipsnio nuostatas Valstybės sienos apsaugos tarnybos rėmėjams vienkartinės išmokos, jeigu atliekant jiems pavestas funkcijas rėmėjas buvo sužalotas, yra nustatytos baziniais socialinių išmokų dydžiais, be to, sužalojimo mastai klasifikuojami kitaip nei siūlomame Įstatymo projekte. Tiek policijos rėmėjai, tiek Valstybės sienos apsaugos tarnybos rėmėjai padeda pareigūnams atlikti jiems nustatytas funkcijas, todėl Įstatymo projektas sudaro teisinės prielaidas skirtingai traktuoti asmenis, tarp kurių nėra objektyvių skirtumų, dėl kurių skirtingas asmenų traktavimas būtų pagrįstas ir pateisinamas. Siekiant teisinio reguliavimo sistemiškumo, keičiant Policijos rėmėjų įstatymą, kartu turėtų būti pakeistas ir Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo 36 straipsnis, Valstybės sienos apsaugos tarnybos rėmėjams nustatant analogiškas kompensacijas kaip ir policijos rėmėjams, taip užtikrinant šių asmenų lygiateisiškumą.

Šiuo metu yra 18 Valstybės sienos apsaugos tarnybos rėmėjų. Per pastaruosius 2 metus jų sužalojimų nebuvo fiksuota, todėl nėra galimybių apskaičiuoti papildomų lėšų poreikį kompensacijoms dėl sužalojimo Valstybės sienos apsaugos tarnybos rėmėjams atliekant nustatytas funkcijas, jeigu kompensacijų dydžiai būtų keičiami. Valstybės sienos apsaugos tarnybos rėmėjams kompensacijos būtų mokamos, kaip numatyta ir šiuo metu, iš Valstybės sienos apsaugos tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos skirtų lėšų.

6. Įstatymo projekto 4 straipsnio 3 dalyje numatomos pereinamosios nuostatos, kuriose nurodoma, kad „Šio įstatymo 2 straipsnio nuostatos taikomos įvykiams, susijusiems su policijos rėmėjo mirtimi, sužalojimu, susižalojimu arba sveikatos sutrikdymu, įvykusiems 2025 m. liepos 1 d.

ir vėliau“. Teisės aktų galiojimas paprastai yra nukreiptas į ateitį (*lex retro non agit* principas), todėl papildomai tai nurodyti kaip specialią taisyklę yra netikslinga. Tačiau, siekiant nustatyti iki įstatymo įsigaliojimo galiojusių nuostatų taikymą iki įstatymo įsigaliojimo prasidėjusiems santykiams ir po įstatymo pakeitimų įsigaliojimo, siūlytina pereinamąją nuostatą dėstyti taip: „3. Iki 2025 m. birželio 30 d. įvykusiems įvykiams, susijusiems su policijos rėmėjo mirtimi, sužalojimu, susižalojimu arba sveikatos sutrikdymu, taikomos Lietuvos Respublikos policijos rėmėjų įstatymo 11 straipsnio nuostatos, galiojusios iki 2025 m. birželio 30 d.“

7. Pritarus Įstatymo projektu siūlomam įtvirtinti teisiniam reguliavimui kompensacijų, mokamų policijos rėmėjui, kuris būtų sužalotas, susižalojo ar kurio sveikata būtų sutrikdyta policijos rėmėjo funkcijų atlikimo metu, dydžiai būtų gerokai didesni nei nustatyti galiojančiame Policijos rėmėjų įstatyme, tačiau šiuo metu nėra galimybių apskaičiuoti papildomų lėšų, skirtų kompensacijoms, siūlomoms nustatyti Įstatymo projektu, mokėti, poreikį, nes nežinoma, kiek policijos rėmėjų sveikatos sutrikdymų atvejų praktikoje atsitiks ir koks bus tokių sutrikdymų mastas. Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pateiktais duomenimis, 2022–2024 m. 2 policijos rėmėjai patyrė sveikatos sutrikdymus, tačiau tik vienu atveju buvo išmokėta vienkartinė išmoka. Pritarus Įstatymo projektu siūlomam teisiniam reguliavimui, nustačius policijos rėmėjo sveikatos sutrikdymą, kompensacijos bus mokamos iš Policijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos atitinkamiems metams skirtų bendrųjų asignavimų.

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras